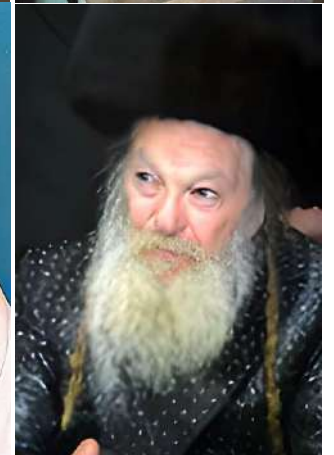

פניני הצדיקים

לעדכוניים, ברכות מזל טוב והודעות - שלחו ל: 054-8410475 | HB0548410475@gmail.com

מיטב השידורים
מגדולי הרבנים

ללא פרסומות.
ללא חדשות.
ללא פוליטיקה.

האזינו לשידור החי | 03-3782000 | באפליקציה | www.radio2000.co.il

במילל: 054-8410475, דוא"ל: HB0548410475@gmail.com

הרב אריה לייב משפולי הידוע כ"הסבא משפולי" זצ"ל - נולד בנר ראשון של חנוכה ה'תפ"ה (1724) בעיירה שפולה הסמוכה לאומן. אביו שנים רבות היה חשור בנים, ומסופר שהבעש"ט עוד בימים, שלא הכירוהו עבד למחיתו בכריית טיט וחומר ומכירתו בכפרים. לאחר שהסוס נחלש, הגיע הבעש"ט לביתו ור' ברוך נתן לו סוס אחר, כדי שיוכל להתפרנס. בחצות הלילה ראה ר' ברוך אור וחשש שמדובר בשריפה. בהגיעו למקום ראה את הבעש"ט בחברת אדם גבוה, זוהר והוא התעלף. לאחר שעוררו, בירך אותו הבעש"ט שיזכה לבן ואף גילה את אוזנו, כי האיש הנוסף היה ר' יהודה ליווא, המהר"ל מפראג, ונשמתו תגיע בתינוק שיוולד להם. בעת הברית הגיע הבעש"ט ובירך את הרך הנולד, שיזכה להיות כאברהם אבינו ונתן לו את הכינוי 'סבא'.

כבר מילדותו שקד ימים ולילות על לימוד התורה. בהיותו כבן שמונה היו שגורים בפיו חמישה חומשי תורה, נביאים וכתובים וכן שישה סדרי משנה. כשאביו היה כבן שישים נפטרה אישתו, והוא נפל מכל עושרו הגדול והפך לעני מרוד, והוא שלח אותו לר' פנחס שפירא מקוריץ. לאחר נישואיו ישב כשמונה שנים בבית חותנו במידודובקה. כאשר הגיע לבעש"ט הקדוש יחד עם רבו (ר' פנחס שפירא מקוריץ) הלה הורה, כי על מנת להשיג שלימות לתיקונו עליו לערוך גלות במשך שבע שנים! לאחר שהתיישב בשפולה, אלפי חסידים נהרו אליו ורבים פנו אליו ונושעו. בעל רוח-הקודש. גאון בנגלה ובנסתר. ראה את אליהו הנביא. סיפורי הצלה רבים נקשרו לשמו. נפטר ב'ו' בתשרי ה'תקע"ב (1811). חי כ-87 שנים.

אביו: ר' ברוך גרונדי. **אימו:** מרת רחל. **אשתו:** מרת פסיה מירל (בת השו"ב ממדידובקה). **מרביתיו:** ר' דב בער (המגיד ממזריטש. רבינו היה מתלמידיו המובהקים), ר' פנחס שפירא מקוריץ. **מספריו:** **יתפארת מהרא"ל - מכיל תולדות חיינו וסיפורים אודותיו.**

לפני שרבינו התפרסם כמנהיג וצדיק ובעל מופת, הוא ערך גלות, ונדד במשך שנים רבות על פני ערי רוסיה וכפריה. כשהיה מגיע למקום מסוים, הוא היה נכנס למקום ההקדש שיועד להכנסת האורחים המקומית. במקום זה מצאו הנודדים קורת גג מעל לראשם, ואנשי הקהילה דאגו למזונותיהם. לקראת שבת היו בעלי הבתים מחלקים את האורחים ביניהם, והזמינו אותם לסעוד על שולחנם בשבת קודש.

פעם אחת כאשר הגיע רבינו לזלוטופולי, לא הרחק מקייב שבאוקרינה, מצא שם קהילה של יהודים יראי שמיים, אבל מלבד להתפלל ולומר תהילים, הם לא ידעו כלום, ומשום כך היה האדם החשוב ביותר בעיירה, דווקא השמש של בית הכנסת, כיוון שהוא שימש כבעל קורא בתורה, וגם התוקע בראש השנה וכו'. לאחר שהגבאים התנו תנאי, למי שהציע את עצמו לתפקיד שמש שיידע לקרוא בתורה ולתקוע בשופר, אלה היו שני דברים, שיהודי העיירה פחדו ורעדו מפניהם ביותר, פרשת התוכחה, שבה קוראים בתורה פעמיים בשנה, והתקיעות בשופר בראש השנה ואחרי נעילה של יום כיפור, ואיש מהם לא היה מוכן לקחת את התפקידים הללו על עצמו. לכן היו מעמידים תנאי, כאשר שכרו שמש, שיהיה הוא שיקרא בתורה וגם יעלה לתורה לפרשת התוכחה, וגם יתקע בשופר, מתי שצריך.

באותו הזמן השמש הזקן הלך לעולמו, והם חיפשו שמש. הגבאים שאלו את ר' אריה לייב, אם הוא יודע לקרוא בתורה ולתקוע בשופר, ואם יהיה מוכן לקבל על עצמו את תפקיד השמש והוא השיב בחיוב במספר תנאים. אחד מתנאיו היה, שיחממו את המקווה פעמיים בשבוע בנוסף לערב שבת. בשבועות הראשונים קיבל הבלן את התנאי ומילא אחר ההוראות שקיבל, אולם במשך הזמן התברר לו, כי במשך השבוע איש אינו מבקר במקווה זולת השמש, שנוהג היה לטבול כל יום אחרי חצות הלילה, התמלא הבלן כעס, הייתכן, מי שמע דבר כזה לחמם את המקווה רק בשביל השמש? מה פתאום הוא צריך ללכת למקווה כל יום ולא מסתפק רק ביום שישי לכבוד שבת?

הבלן עשה דין לעצמו, לא זו בלבד שהפסיק לחמם את מימי המקווה במשך השבוע, אלא אפילו נעל את הדלת. הוא לא ידע כי אצל חסידים נהוג לטבול במקווה בכל יום. רבינו דיבר עימו וממש התחנן לו, שיתן לו לפחות את המפתח, הוא אפילו הציע לו כסף, אולם הלה התעקש ובשום אופן לא היה מוכן לסגת מעמדו.

בראות רבינו כך, פנה אליו ואמר, שאם ייתן לו תקיעת כף שלא תספר לאף אחד, הוא יגלה לו סוד גדול. בתנאי שיפתח לו את המקווה. ורבינו אמר, שיש בכוחו להענישו על היחס שלו, אלא במקום זאת יעשה לו טובה גדולה מאוד. בת הבלן התעוורה בזמן מחלתה לפני שנים אחדות ורבינו אמר, שאם יקבל את המפתח, יתפלל עבורה וה' יפקח את עיניה.

למחרת בבוקר פרצה מהומה רבתי בביתו של הבלן, הבת הבכורה התעוררה בהתרגשות גדולה, ובקולי קולות היא קראה לאביה ואימה וצעקה בשמחה: "אני רואה!". מיד באו כל השכנים לחזות בפלא הגדול, והבלן שמר את מוצא פיו ולא סיפר בזכות מי. רק כעבור שנה, כאשר הבלן חלה במחלה קשה, וחש כי ימיו ספורים, הוא שלח לקרוא לגבאים, ובנשימתו האחרונה גילה להם את הסוד של בתו, הוא ביקש מהם לספר בעיירה, כי השמש הוא איש קדוש וצדיק נסתר, שכולם יידעו איך להתנהג אליו בדרך ארץ.

השמועה על אודות רבינו בעל המופת פשטה בכל הסביבה הקרובה והרחוקה, מכל המקומות החלו אנשים לבוא לעיירה כדי לשטוח את צרותיהם ובעיותיהם, ולבקשו שיתפלל עבורם, לבריאות, פרנסה, ילדים וכו'. אולם רבינו עדיין לא היה מוכן לקבל על עצמו להתגלות ולהיות רבי מכיוון שעדיין לא השלים את מכסת הגלות שהשית על עצמו, והוא הודיע איפוא לגבאים, כי עליו לעזוב את העיירה ולחדש את נדודיו, הוא אכן יצא לדרך והמשיך לנוע ולנדוד במשך שמונה שנים רצופות, לאחר מכן הוא קיבל על עצמו את הרבנות של העיר שפולי.

הצדיק הרב יעקב ענתבי זצ"ל- המשפחה במקור היא מספרד. בזמן גירוש ספרד ראש המשפחה רבי רחמים החליט לעבור לחאלב, כך רבינו נולד בשנת ה'תקמ"ז (1787) בחאלב. כבר בגיל צעיר פקע שמו של רבינו כחריף ובקי. לאחר נישואיו עבר לדמשק. כשהיה כבן עשרים ושנים התמנה לרבה של דמשק שבסוריה. כיהן בתפקיד זה במשך שלושים שנה. בימיו, התחוללה שערורייה גדולה סביב פרשת ירושת וחלוקת כספי השר רבי חיים פרחי, הפרשה הסעירה את בתי הדין בסוריה, בטורקיה ובארץ ישראל, ולוותה בחירופים וגידופים, וגם הלשנות לשלטונות נגד רבינו. רבינו קיים בעצמו "לא תגורו מפני איש", דן דין אמת לאמיתו, ואף פרסם 'כתב סירוב' נגד אחיו של השר שסירב לקבל את הכרעת הדין.

ביום שישי ה' אדר ה'ת"ר (1840) נעלם כומר בשם 'באדרי תומא' ומשרתו. שונאי ישראל העלילו על היהודים שהם רצחו אותם כדי לקחת את דמם לאפיית מצות. השלטונות אסרו בבית הסוהר כמה מראשי הקהל ובראשם רבינו. הם עינו אותם בעינויים קשים ומרים במשך כחצי שנה, כדי שיודו שהם רצחו את הכומר ומשרתו. לאחר מאמצים רבים על ידי השר משה מונטיפיורי רבינו שוחרר מיד לאחר מכן החליט לעזוב את דמשק ולעלות לירושלים. ביום ב' אדר ה'ת"ר"א יצא מדמשק. כשהגיע לארץ הראשון לציון הציע לו לשמש במקומו אבל רבינו סירב. בירושלים, פעל להסכם בעניין החובות של עדת האשכנזים לעדת הספרדים, והביא לשלום וקירוב לבבות ביניהם.

נפטר ב-ז' תשרי ה'ת"ר"ז (1846). חי כ-59 שנים. ציונו בהר-הזיתים בירושלים. על מצבתו נכתב: 'הרב הגדול המפורסם בקדושתו וחסידותו שמסר עצמו גופו ונפשו וקידש שם שמים ברבים, וסבל זמן רב כמה עינויים ויסורים קשים ומרים בלי שיעור, על העלילה הרעה הידועה אשר בכל דור ודור עומדים עלינו לכלותנו ונתקדש שם שמיים ברבים בשנת ה'ת"ר בהיותו רב ומו"ץ בעוב"י דמשק יע"א'. קברו התפרסם כמקום המסוגל לישועות. בספר 'עוד יוסף חי' הובא בשם מגיד ירושלים, שכל המתפלל בזמנים מסוימים, בשלושה קברות צדיקים הטמונים בהר הזיתים והם 'אור החיים' הקדוש, הרש"ש, ורבי יעקב ענתבי, בעז"ה יפקד בזרע קודש של קיימא'.

סבא (מצד אביו): ר' יצחק (כיהן כרבה של חאלב. מח"ס 'בית אב'). **אביו:** ר' דוד. **בניו:** רבי משה חיים (מרבני ירושלים), רבי יוסף (מרבני קהיר שבמצרים). **בנותיו:** מרת מרחבא (נישאה לנכדו של ר' חיים פרחי), מרת אסתר (נישאה לחכם רפאל יצחק ישראל אב בית הדין הספרדי בירושלים). **מספריו:** **אביר יעקב-שו"ת** (מופיע בסוף הספר 'באור החיים' של הרב חיים כפוס). חיבר פזמונים רבים שיהודי דמשק שרו בימי חג ומועד **זכור לאברהם- ישוב רבינו על קושיית המגן אברהם** בהלכות פסח.

פרק מרכזי בחיי רבינו היתה 'עלילת הדם בדמשק'. ביום שישי ה' אדר ה'ת"ר נעלם כומר בשם 'באדרי תומא' ומשרתו. שונאי ישראל העלילו על היהודים שהם רצחו אותם כדי לקחת את דמם לאפיית מצות. השלטונות אסרו בבית הסוהר כמה מראשי הקהל ובראשם רבינו. הם עינו אותם בעינויים קשים ומרים במשך כחצי שנה, כדי שיודו שהם רצחו את הכומר ומשרתו. הסבל הנורא שעבר רבינו אינו ניתן לתיאור ומה הם עברו בין כותלי הכלא. לא פעם הם העדיפו את המוות מחיים. השלטונות גם אסרו להודיע על דבר המאסר למישהו מחוץ למדינה, עד שאחד מיהודי העיר, רבי אליהו די פיג'וטו, התחפש לגוי וכתב מכתבים רבים שהרעישו את העולם היהודי. המהלך שלו הביא להתערבותם של משפחת 'רוטשילד' ושל השר משה מונטיפיורי. הם פעלו ללא לאות עד שהוציאו את רבינו וחבריו מאפילה לאורה. היה זה ביום ח' אלול ת"ר, יום זה נקבע ליום שמחה בקרב יהודי דמשק, ונהגו שלא לומר בו תחנון.

לימים, השר מונטיפיורי את רבינו פגש. הוא אמר לו שאי אפשר להאמין שעברו עליו יסורים קשים כאלו, יותר מיסוריהם של עשרה הרוגי מלכות. בוודאי שיש סוד בדבר. הוא ביקש מרבינו שיגלה לו את הסוד. רבינו השתמט מלענות, אבל לאחר הפצרות רבות, **רבינו ענה שהוא ניצוץ משיח בן יוסף, והצורר שייסרו הוא ניצוץ ארמילוס הרשע, ואותה עת היתה ראויה לגאולה, אלא שקטרגה מידת הדין, ונדחה זמן הגאולה והתגלגלה העלילה.**

לאחר ששחררו אותו מבית-הכלא בדמשק רבינו החליט לעזוב את דמשק ולעלות לירושלים. ביום ב' אדר ה'ת"ר"א יצא מדמשק. על בואו של רבינו לירושלים, רבי דוד לניאדו מספר: "שמעתי מחכם זקן ממשפחת ענתבי, קודם שהגיע רבי יעקב ענתבי לירושלים הרב הראש"ל הגאון רבי יהודה נבון (בדעה אחרת הרב חיים אברהם גאגין) ראה בחלום שאמרו לו: 'יעקב אבינו בא לירושלים ואתה שוכב על מיטתך?'. הוא לא הבין מה פשר החלום ומה פתרונו. השכם בבוקר הלך לבית המדרש לישיבה ואמר לחכמים, בלילה הזה הראוני בחלומי שיעקב אבינו בא לירושלים ולא ידעתי מה החלום ומה פתרונו. ענה לו חכם אחד מחכמי הישיבה: "זה פתרונו, שמעתי שהרב החסיד הקדוש רבי יעקב ענתבי שהתייסר ביסורים קשים ומרים בא כעת לירושלים". הראש"ל והרבנים התאספו כולם ויצאו לקראתו. כאשר רבינו הגיע, והראש"ל פשט את המצנפת שלו ורצה לשים על רבינו. רבי יעקב לא רצה בשום אופן ללבושה את המצטנפת ואמר לו: "ח"ו, די לי, עמי היתה ושלחתי, ברוך ה' יצאתי ידי חובתי עם הרבנות והציבור שתהילות לה' יתברך נכנסתי בשלום ויצאתי בשלום. באתי לעבוד את ה' בישוב הדעת ובשיבוש טוב בירושלים בהשקט ובטח. ומי שאמר לעולמו די הוא יאמר לצרותינו די. עכשיו אני פטור מעול הציבור בשמים ובארץ, אכלתי לקיתי ושילמתי, גבר עלי חסדו שזכיתי לבוא לירושל"ו לחיים טובים ולשלום. אכ"ר".

הנהגותיו של רבינו, היו בפרישות וחסידות. לאחר פטירתו, בני ביתו סיפרו, כי בתקופת ימי השובבי"ם היה צם במשך שישה ימים רצופים. בשבת היה אוכל את שלושת הסעודות, ולאחר ההבדלה היה טועם כזית בלבד ל"מלוה מלכה".

שנה אחת לאחר שבירך ברכת האילנות, התייבשו כל העצים, מאחר שבברכתו בירר את כל ניצוצות הקדושה שהיו בהם.

הרב יצחק זאב הלוי סולביצ'יק זצ"ל הידוע בשם הגרי"ז והרב מבריסק זצ"ל: נולד בוולוז'ין בשנת ה'תרמ"ז (1886). כבר בגיל צעיר נודע כעילוי. בגיל שש-עשרה כבר ידע בעל-פה ש"ס עם רש"י. גאון אדיר. בעל סברה ישרה. מונה לרבה של בריסק לאחר פטירת אביו בשנת ה'תרע"ח (1918). הצליח להימלט מאירופה ובשנת ה'תש"א (1941) עלה לירושלים וייסד בה את ישיבת בריסק החדשה. אשתו ושלושה מילדיו נרצחו בשואה, לאחר שלא הצליחו להימלט מגטו בריסק. מנהיג הציבור החרדי-ליטאי. החמיר בשמירת המצוות. בשנותיו האחרונות סבל ממחלת ריאות קשה ושהה לשם כך פעמים רבות בשווייץ, עקב האוויר הצח שיש שם. נפטר ב-ט' תשרי ה'תש"כ (1959). חי כ-73 שנים. ציונו בירושלים.

אביו: ר' חיים (ראש ישיבת וולוז'ין). **מרביתיו:** אביו, ר' חיים מבריסק. **מתלמידיו:** ר' אלעזר מנחם מן שך, ר' משה שמואל שפירא (ראש ישיבת 'באר יעקב'), ר' משה שטרנבוך (ראב"ד העדה החרדית), ר' אברהם לנדא (האדמו"ר מסטריקוב), ר' מרדכי אפל, ר' חיים יעקב גולדוויכט, ר' אליקים שלזינגר (ראש ישיבה הרמה דלונדון), ר' שמואל רוזובסקי. **בניו:** ר' יוסף דב, ר' רפאל, ר' מאיר, ר' חיים, ר' יושע בער, ר' משולם דוד. **חתניו:** הגאונים ר' יחיאל מיכל פיינשטיין ור' יעקב שיף. **מספריו:** יחידושי הגרי"ז-ז, על הרמב"ם, על מסכתות שבסדר קודשים, על התורה, על יומא, סוכה וקידוש החודש.

○ **יפר הגה"צ רבי זאב איידלמן זצ"ל:** בתקופת ההפגזות הקשות על היישוב היהודי בירושלים, בשנת ה'תש"ח, בעת שהושגה הפוגה בין הצדדים הלוחמים, יצא הגרי"ז מביתו לטייל מעט ולשאוף אויר צח. הא פגש באחיו של רבי זאב ושאל אותו על המצב. השיב הלה, כי יום האתמול היה יום קשה במיוחד שכן ההפגזות היו תכופות מתמיד. השיב לו הגרי"ז: "אכן, אתמול באמת היה מצב נורא, אבל בגלל זה ידעו והבינו כולם, שצריכים להעתיר בתפילה ובתחנונים להש"ת. אבל היום, כאשר ישנה רגיעה בהפגזות, כבר מסיחים דעת ועוברים לסדר היום השגרת. והאמת היא שעקב כך זקוקים דווקא היום לרחמים מרובים".

הוסיף הרב להבהיר את דבריו: "אנשים רגילים שכאשר ישנה מעט הרווחה לאחר צרות קשות, ששים ושמחים. ואולם, אי אפשר לשמוח עד שהישועה שלמה. וראיה לכך ממדכי היהודי, שאף שכבר ראה מעט

הרווחה בכך שאסתר נלקחה להיות מלכה, והוא היה גם זה, שגילה על שומרי המלך שרצו לשלוח יד במלך אחשוורוש, וכבר הרכיב המן בפקודת המלך את מרדכי על הסוס. עם כל זה לא היה שש וששמ ולא שקט על שמריו, אלא, כפי שכתוב במגילת אסתר: 'וישב מרדכי אל שער המלך' ופירש רש"י 'לשקו ולתעניתו'. זאת למרות שכבר התחילה להתנוצץ הישועה. משום שכל זמן שעדיין אין הישועה בשלימותה, צריכים לעורר רחמים מרובים כמו לפני כן. ואכן, ישב הגרי"ז כל זמן ההפוגה ואמר תהילים, ועורר את מקורביו שעתה הוא הזמן לומר תהילים ולעורר רחמי שמים. **באומרו שלעתיד לבוא, כאשר יראו מה יכלו לפעול באמירת תהילים, ימרוט כל אחד את שערות ראשו: למה לא אמר יותר תהילים! (שאל אביך ויגדך)**

○ **יפר הגאון ר' ישראל גרוסמן זצ"ל:** "פעם ביקש ממני ר' הלל שלזינגר זצ"ל (מראשי 'העדה החרדית' בירושלים) שאגש לגרי"ז ואבקש ממנו סיוע כספי עבור ת"ח בירושלים אשר מדוכא הוא בייסורים קשים ומרים, הוא אינו מבוטח בביטוח כל שהוא וממילא כל ההוצאות הגדולות של התרופות והרופאים מוטלים עליו. ומלבד כל זאת הריהו מטופל בביתו עם הרבה ילדים, בלע"ר. והמצב בבית קשה ממש. השבתי לרבי הלל: 'הכיצד אפשר ללכת ולבקש כסף מהגרי"ז, והרי ידוע, שהוא עצמו מצבו דחוק מאוד בביתו, וא"כ איך אפשר לבקש ממנו כסף עבור אחרים?' ואולם רבי הלל לא הרפה ממני, והפציר בי מאד לגשת להגרי"ז בעניין זה, עד שלא יכולתי לעמוד בהפצרותיו והלכתי לביתו של הגרי"ז כבקשתו. תינית את צרתו של אותו תלמיד חכם בפני הגרי"ז ופרטתי בתיאור נרחב את מצבו הקשה, אך הגרי"ז אמר לי, כי אין באפשרותו להיות לעזר בעניין זה שכן מצבו הכספי קשה מאד וכו'. **מובן, שהרגשתי הייתה מאוד לא נעימה, והתנצלתי בפני הגרי"ז, שגם אני ידעתי, שאין זה נאה והוגן לבקשו עבור העניין, אך לא יכולתי לסרב להפצרותיו של רבי הלל שלזינגר.**

"והנה למחרת באשמורת הבוקר, הנני שומע דפיקות על דלת ביתי, ולתדהמתי עומד בפתח בנו של הגרי"ז ובידו מעטפה. וכך אמר לי: 'אבא לא היה יכול לישון כל הלילה בעקבות דבריהם אתמול על צרתו של תלמיד חכם. גם הזכרתם בתוך דבריהם, שמצבו של אותו תלמיד חכם הוא 'ספק פיקוח נפש'. ומרוב צער לא נח ולא שקט, ולפנות בוקר ביקש ממני, שאלך לנגיד רבי אברהם יצחק רוטשטיין ואבקש ממנו הלוואה, סכום הגון של כסף, ומיד אלך להביא לכם, הנה המעטפה עם הכסף...' (עובדות והנהגות לבית בריסק)

במלחמת השחרור שהה ר' יצחק זאב סולביצ'יק בירושלים שהיתה אז במצור ונתונה תחת הפגזות מרובות. למרות זאת המשיך הרב ללמוד בחדרו בקומה העליונה שבבניין ולא רצה לרדת למקלט. כשגברו ההפצצות, עלה בנו, כדי לשכנעו שירד למקלט. והרב אכן נענה לבקשת בנו. כשחלה הפוגה בהפצצות, עלו בני הבית לביתם ומצאו שבקיר חדרו של הרב פגע פגז ונחת ממש סמוך למיטתו. אדם 'פשוט' בוודאי היה אומר: "ראו איזה נס! אלמלא היה הרב יורד למקלט בוודאי היה נפגע". אלא שהרב מבריסק שהיה בעל אמונה ובטחון חזקים בבוראו, פנה בגערה לבנו ואמר: **"אתה מזיק! אילו הייתי נשאר כאן לא היה הקיר מתקלקל!"** ולמה? מכיוון שאם היה נגזר עליו להיפגע, בוודאי שהפגז היה "משיג" אותו גם במקלט ואם היה נותר בחדרו, הרי שהקיר לא היה מתקלקל. (מפי ר' שלום שברדון צוק"ל).

בישיבת באר יעקב עבדה תקופה ארוכה מבשלת שהייתה אשה אלמנה, כאשר הזדקנה, עבודתה כבר לא הייתה משכבר הימים והדבר גרם צער לבני הישיבה עד אשר נאלצו לפטרה. ואולם ר"י הגאון רבי משה שמואל שפירא זצ"ל היה ירא לפטרה שהרי אלמנה היא וידוע ומפורסם עד כמה החמירה התורה על צער אלמנה. שאל ר' משה לדעתו של הגרי"ז כדת מה לעשות. והשיב לו הרב, שאומנם אם מוכרחים לפטרה, אין ברירה וצריכים לפטרה אלא שיחתמו על מכתב הפיטורין גם שאר חברי הנהלת הישיבה, כדי שכולם יישאו בשותפות הדין הקשה שעלול ליפול עליהם רח"ל, ולא שרק אחד ישא בכולו. עוד הוסיף ויעץ: "כדאי לתת לה כסף ככל שתדרוש, כי כסף הוא הדבר הכי זול שאפשר על ידו להיפטר מגרימת צער".

הרב נפתלי הירצקא הלוי זילברמן מראצפרט זצ"ל - נולד בשנת ה'תק"פ (1819). בימי ילדותו היה עוד חסיד ופרוש ועני ומדוכא כי העולם לא הבינו את גודל צדקותו. נתקבל לאבד"ק יאנושי, בהשתדלות רבו הגה"ק בעל 'מנוחת אשר'. רבינו נסע לימים הקדושים לרה"ק ר' יהושע רוקח מבעלזא (האדמו"ר השני בשושלת בעלזא). כשהציעו לפני רבינו את כתר הרבנות בעיר ראצפרט, התייעץ בזה עם מהר"י מבעלזא ובשנת ה'תרמ"א (1880) עבר לראצפרט וכיהן שם עד לפטירתו. **רבים פנו אליו ונושעו, שכן רבינו פעל ישועות בקרב הארץ וכמה פעמים נתקדש שם שמים על ידו גם בין האומות. מלומד בניסים. בעל רוח-הקודש. ענוותן מופלאה.**

חילק את כל כספו לעניים עד קשיטה אחרונה ולעצמו היה חי בצניעות ובפשטות חיי עוני ולמרות שהיו זמנים שהיה לו הכנסה מכובדת של כארבעים עד חמשים אלף כסף לשנה, לא השתמש בזה לצרכו, ולא רצה להנות מכסף הפדיונות וחילק הכל צדקה לעניים. טעם נוסף שלא רצה להנות מפדיונות, כי היה פלא בעיניו שפועלים אצלו ישועות, והיה מחזיק את הכל למעשי ניסים. ידע את מועד פטירתו, וכן אמר יום לפני הסתלקותו לאשה אשר דמעתה הייתה על לחיה, שאליו לא תבוא עוד, וכך היה, כי ביום המחרת הסתלק לבית-עולמו וכן בשבת תשובה האחרונה לחייו עלי אדמות, דרש ברבים **והודיע כי זו היא דרשה האחרונה**, ובערב יוה"כ קודם שחטת הכפרות הלך למקווה טהרה בטוב לב, ועשה את סדר הכפרות ואח"כ אמר סליחות ולא התפלל רק קרא קריאת שמע, באמרו **שבאותו יום פטורים מתפילה**. כשחזר לביתו הסתגר בחדרו, והנה כבר קידש היום והמתינו בביהמ"ד לבואו לכל נדרי, וכשראו שהזמן חלף ועבר, נכנסו לחדרו ומצאו כי התבקש לעולם שכולו טוב.

הסתלקותו הייתה אבידה קשה לכל יהודי אונגארין ששיחרו לפתחו והתברכו מפיו, וכל קש"י יום ודלים ואביונים אשר מצאו אצלו אוזן קשבת וכאב רחום הרעיף עליהם טללי חיזוק ונדבות הגונות, נשארו בפתע מבלי משען ומשענה, ובמיוחד התאבלו עליו כל חסידי צאנז ושינאווא. נפטר ב-ט' תשרי והלווייתו התקיימה במוצאי הכיפורים בשנת ה'תרנ"ח (1897), בהשתתפות אלפי אנשים ובראשם עשרות רבנים. חי כ-78 שנים. מנוחת כבודו בעיר ראצפרט ששם חלקת מחוקק ספון. זקן אחד העיד שזוכר את הפטירה של רבינו, **וביום הכיפורים הוא ירד גשם עם סערה חזקה כל כך כמוהו לא נראה מעולם, עד שחשבו כל הקהל אז שהעולם נחרב.**

אביו: ר' יעקב פרץ (ש"ב דכפר פויטש בן אחר בן מהט"ז). **מרבותיו:** הגאונים ר' צבי הירש מליסקא (מח"ס 'אך פרי תבואה'), ר' משולם פייש מטאש, ר' שמעלקא מסליש (מח"ס 'צורר החיים'), ר' אשר אנשיל אשכנזי מטשנגר (מח"ס 'מנוחת אשר'), ר' חיים הלברשטאם מצאנז (מח"ס 'הדברי חיים').

יפר הרה"ק רבי צבי הירש מרודניק זי"ע על רבינו זי"ע, **א, שהיה צם משבת לשבת**, ולא אכל כלום מעת סעודה שלישית בשבת עד לשבת הבאה, ובשבת כשהיה מפסיק מתעניתו לא היה אוכל חלה מיד, כי אם לקח שני תפוחי אדמה קרים, ונראה, שחשש, שאם יאכלם כמות שהם יאכלם בתאבון גדול מדי, **הלך והטביל את התפוחי האדמה בתוך קופסת הטבק שלו, וכך אכלם.**

רבינו היה מתנהג בענווה יתירה וברח כמטחיו קשת מן הרבנות והשררה. פעם שבת בסיגט אצל הרה"ק חנניה יום טוב ליפא טייטלבוים זי"ע (א) (בעל 'קדושת יו"ט'), ובשב"ק בבוקר אמר הקדושת יו"ט לגבאי ר' אשר שיכבד את רבינו בפסוקי דזמרה לפני התיבה, והיו שם הרבה רבנים באותה שבת ור' אשר פנה לכותל המזרח וחיפש אותו כדי לכבדו בפסוקי דזמרה, וכשהבחין בזה הקדושת יו"ט, אמר לו כשבת שחוק עלתה על שפתיו: **"אין לך מה לחפש את ר' הירצקא בכותל המזרח, לך לחפש אותו בצד מערב"**.

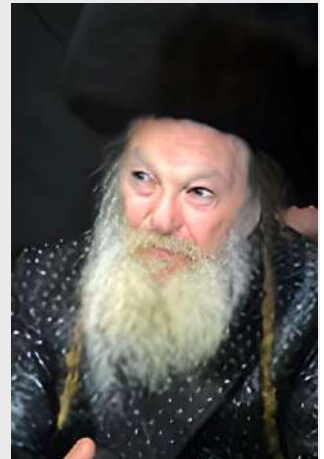
כשבאו להציע לו את הרבנות כעיר ראצפרט לא רצה לשמוע, עד שטיכסו עצה בנפשם, כשאירע שלא היה בביתו באו באמצע הלילה ולקחו את כל הספרים וכלי הבית והעמיסום על עגלה והובילוהו לראצפרט, וכך מחוסר ברירה היה מוכרח ללכת ולהשתקע שם.

בימי נעוריו של החסיד ר' אשר ביקין בנו כשהיה ילד קטן חלה ברגליו ולא יכל אפילו לעמוד עליהם. אביו דרש ברופאים ולא הועילו כלום. לבסוף בא לפני רבינו. אמר לו הצדיק, שייקח אבטיח וייקח את הפנימיות שלו ויתן על רגל הילד ותהיה לו רפואה שלימה. עשה האב כאשר ציווה רבינו, והילד התרפא. כאשר ראה הרופא את הילד שהולך על רגליו כאחד האדם, שאל את האבא: "אצל איזה רופא מומחה היית, ומה נתן לך לרפואה?". כשסיפר לו דברים כהווייתם, שהיה אצל רבינו בראצפרט, אשר היה מפורסם גם אצלם, והוא ציווה לו כך וכך ומזה התרפא, תמה הרופא מאוד ואמר: **"עתה ידעתי כי יש אלוקים בשמיים ששומע לתפילת צדיקים, כי דבר זה הוא למעלה מן הטבע"**.

יפר הרה"ח ר' בעריש טייכמאן זצ"ל ממונקאטש, אשר בימי עלומו היה דר בחצר יחד עם ערל זקן, שהיה איש רע מעללים מאוד, והערל היה בעל הבית והיצר לו מאוד עד שלא היה יכול לסבול, אבל הדירה בעצמה הייתה טובה לו. פעם הגיע רבינו בסביבות מקום מגוריו, ותפציר בו אשתו: "הנה הרבי הוא בסביבותינו לך וספר לו מה שאנו עוברים, אולי יהיה לנו ישועה", והוא שמע לקול אשתו, ויסע אל רבינו ויספר אודות אותו ערל זקן ורשע, ורבינו אמר לו: **"יעבור מכאן הגוי, כל טוב"**, ויסע לביתו ויספר לאשתו, את כל אשר אמר רבינו, ופתאום בא הערל לביתו בצעקות: **"אמה על נפשי מה עשיתי, אנכי אטמא את עצמי לדור בין יהודים, אני מניח את כל רכושי והולך מכאן"**, וכן קיים, שהלך משם ולא נודע מקומו, והתקיים אצלו ויעבור והנה איננו.

האדמו"ר רבי שמעון נתן נטע בידרמן (השני) מלעלוב זצ"ל- נולד בשנת ה'תרצ"א (1930). בילדותו למד תורה בת"ת "חיי עולם" ולאחר מכן התעלה במדרגות התורה והיראה בישיבת 'שפת אמת'. גאון בתורה. חסיד. כל ימיו שקד בתורה הקדושה. סגפן עצום. בין השנים ה'תשל"ג ל-ה'תשמ"ז (1972-1986) סט לקראון-הייטס שבארה"ב, שם למד תורה מתוך הדחק. עם הסתלקות אביו בשנת ה'תשמ"ז (1987) קיבלו עליהם חסידי לעלוב את מרותו. הנהיג את עדת מרעיתו והחדיר בהם תורה ואהבת השם יתברך. אלפים נהרו לפתחו לקבל את עצתו וברכתו. כל ימיו זעק על המכשלה של הדיבור בעת התפילה. הרב אף הבטיח שמי שיקבל על עצמו להיזהר בעניין זה- יוושע. ועד היום רבים המקבלים על עצמם עניין זה רואים ישועות ונפלאות בכל העיניים.

אין ספק כי הרב מסר את נפשו למען עם-ישראל וידע את מועד פטירתו. בסעודה שלישית של שבת שובה הרב חזר חמש פעמים! על המשפט שלוקח על עצמו את חטאי עם ישראל ומוסר את נפשו עליהם. לאחר מכן התעניין הרב איזה יארצייט יש ביום-הכיפורים, ואיש לא עמד על סודו. כאשר הרב עלה על יצועו- לראשונה לא הכין מים לנטילה כדרכו בקודש, קרא קריאת שמע וביקש מהמשב"ק רבי שמחה קרקובסקי שיסדר לו את הכיפה, ובאופן חריג מגדר הרגיל ביקש ממנו ליישר את רגליו על המיטה, דבר שמעולם לא ביקש. **כידוע ליודעי ח"ן, יש עניין מיוחד לסדר את הגוף לקראת יציאת הנשמה.** הרב סימן בתנועת יד נחרצת למשב"ק לצאת מהחדר. ואז הצדיק התבקש לבית-עולמו. נפטר ביום הכיפורים, י' תשרי ה'תש"ע (2009). חי כ-79 שנים. ציונו בהר הזיתים.

סבא: אדמו"ר רבי שמעון נתן נטע. **אביו:** אדמו"ר רבי משה מרדכי. **בניו:** ר' אהרן, ר' אליהו ור' יעקב. **אחיו:** אדמו"ר רבי אברהם שלמה, אדמו"ר רבי אלטר אלעזר מנחם, אדמו"ר רבי דב ואדמו"ר רבי פינחס יצחק. **מספריו:** יהר בשן- על הרמב"ם.

כל חבריי שנישאו בפרק הזמן בו אני נישאתי כבר היו הורים לילדים והובילו עגלות ילדים ברחובה של עיר. רק אנו נשארנו מאחור. שנים אחדות חלפו מאז נישואנו ועדיין לא נפקדנו. השקענו אלפים רבים של דולרים בטיפולים רפואיים, אך הם לא הצליחו. מדי פעם היינו מתבשרים 'בשורה' שפצעה את ליבנו כי הטיפול שוב לא הצליח. אבל האמנו כי יום יבוא וניוושע. לאמונה החזקה שלנו היה אחראי האדמו"ר מלעלוב, שכל הזמן עודד ויעץ לנו להמשיך בטיפולים המאוד יקרים. מאחר ולאברך כולל כמוני אין אלפי דולרים, נכנסנו לחובות, אך מה לא עושים למען ילדים.

מדי פעם קיבלנו תשובה שלילית נוספת, אבל קיבלנו הכול באהבה. האמנו, כי בסופו של דבר נזכה בפיצוי הולם על כל הצער והסבל. לא אשכח את היום בו ביקרנו אצל פרופ' דור בתל אביב, מגדולי המומחים בארץ בתחום, אם לא הגדול מכולם, והלה הטיח את האמת בפרצופנו: **"חבל על כל הכספים העצומים, שאתם משקיעים בטיפולים היקרים האלו! לא תוכלו ללדת ילדים. חבל על כל המאמץ שלכם"**. היינו המומים וכמעט התעלפנו מול המילים הכואבות, פוצעות הלב. אך הרופא, חשב לנו כן לומר את דעתו הרפואית המקצועית, כדי שנחדל לשגות באשליות. "תשמעו", יעץ לנו, "התור לאימוץ ארוך וממושך ויכול לארוך שנים. הירשמו כבר עתה כדי שתוכלו לאמץ ילד".

מתל אביב נסענו הישר לבני ברק אל שיכון ה'. נכנסנו לחדרו של הרבי הקדוש מלעלוב זיע"א, כמי שנכנס לחדר טיפול נמרץ, ואך עמדנו מול מבטו הרחום והחנן פרצנו בבכי מר. בכי שניקז לתוכו סבל, ציפיות שהתנפצו, אכזבות קשות ומפח נפש של שנים. את כל הצער והמרירות שפכנו באותו בכי, שבכינו בחדרו של הרבי מול עיניו הטהורות. באהבה רחמימית אין קץ, כמו אב אוהב פנה אלינו הרבי זצ"ל ואמר לנו במילים פסקניות. **"אל תעשו יותר מאומה, ואל תדברו עם אף אחד חוץ ממני בעניין זה. עם שום אדם, ותכנסו אליי מיד אחרי החגים"**.

למחרת שמחת-תורה נכנסנו לחדרו, ואז אמר הרבי: "כל זמן שהפרופ' והרופאים נתנו תקווה, אמרתי לכם, שתלכו לטפל בעניין. אך לאחר שהפרופסור בעצמו אומר, שאין שום תקווה- זה לא תפקידו". ופתאום, לנגד עינינו הנדהמות קם הרבי מכסאו בסערת נפש בלתי אופיינית וצעק לעברנו: **"בקרוב תבשרו לי בשורות טובות!"**. לאחר שבועיים! התברר, כמה קצרה ידם של הרופאים, ואז התגלה, כמה ארוכה ידו של הקב"ה. נושענו באופן על טבעי, וביום י"ז בתמוז אותה שנה נולד בנו הבכור ישראל. בהכוונתו של האדמו"ר שיעץ לי לקרוא לו ע"ש הבעש"ט הקדוש זיע"א. היינו המאושרים באדם, לאחר שזכינו לפרי בטן. אך יש לסיפור זה עוד המשך מפתיע.

עברה שנה ועוד שנה, והנה בליל יום כיפור לפני כשנתיים, עלה הרבי הקדוש בסערה השמימה. אם כולם הרגישו כיתומים, אנו חשנו עצמנו כיתומים כפולים ומכופלים. הרבי היה המשענת שלנו בתקווה לילד נוסף. בערב חג השבועות ה'תש"ע, עלינו לציונו הקדוש בהר הזיתים.. לקחנו עמנו את בנו שכל הזמן היה שאל, **במה שונה הוא מכל חבריו, שלהם יש אחים קטנים, ורק הוא בן יחיד**.

עמדנו על ציונו הקדוש בהר הזיתים, כשאנו נושאים תפילה משתפכת ממעמקי הלב, אבל הגדיל לעשות בנו הקטן שרוליק שבכח מרה מקרב לב: "מדוע שונה אני מיתר חבריי, להם יש אחים קטנים, ורק לי אין עם מי לשחק? אני רוצה אח קטן". באותו רגע ידענו שנושענו. במה שעוסק האדם בעולם הזה, עוסק הוא גם בעולם הבא. מן המפורסמות היה צערו וכאבו של הרבי זיע"א בחייו לצערו של ינוקא, וכמה התכרכמו פניו לשמע קול בכייתו של ילד קטן. ידענו, כי כמו בחייו, גם עתה לא תוכל נשמתו הטהורה של הצדיק לשמוע את קול בכיו של הילד הפעוט בלא להיעתר לו. ואומנם זמן קצר אחרי כן נושענו בשנית.

אך הנה החלו מתגלות בעיות קשות וחרדה נכנסה בלבנו, שמא כל עמלנו ירד לטמיון. או אז החלטתי לעלות על ציונו של הרבי ולקבל על עצמי את הדבר שהיה נקודת ליבו: **לא לדבר כלל בשעת התפילה וקריאת התורה!** ידעתי כי דבר זה היה חשוב בעיניו עד מאד וכל השנים עשה הכול עד שהצליח להטביע את חומר האיסור בדמה של עדתנו הקדושה, וכיון שכך, אם אקבל על עצמי קבלה כזו, בוודאי איוושע. עליתי על ציונו הק' ושם עשיתי כפי שאמרתי וקיבלתי על עצמי את הקבלה האמורה ומאז ב"ה שומר אני עליה בכל כוחי. ואכן ביום כ' אדר א' ה'תשע"א, הכנסתי בבריתו של אברהם אבינו ע"ה את בני השני, שמעון נתן נטע, לאורך ימים טובים.

אם ראשונים כמלאכים- האדמו"ר רבי שמעון נתן נטע בידרמן השני מלעלוב זצ"ל

מפורסמת העובדה שסיפר משב"ק בית לעלוב הרה"ח שמחה קרקובסקי שליט"א בשם כ"ק מרן האדמו"ר מלעלוב שליט"א בכנס שנערך במלאת י"א חודש להסתלקותו, מעשה בשני אחים מארה"ב שאחד מהם היה חשוך ילדים כמה וכמה שנים לאחר נישואיו, ורצו להיכנס לקודש פנימה אל האדמו"ר מלעלוב להזכיר עצמם לפניו לאחר חג הסוכות ה'תש"ע, וקנו כרטיסי טיסה ארצה לקראת סוכות.

בצער נדהמו לשמוע על הסתלקותו הפתאומית בליל יום הכיפורים, שנחתה על כלל ישראל כרעם ביום בהיר. לאחר החג החליטו לעלות על ציונו הקדוש, ושם נענה האח אל אחיו הזקוק לישועה ואמר לו: **"הרי הרבי זצ"ל כל ימיו בער כולו על עניין הדיבור בתפילה, וזה היה אצלו כאישון בת עין, הבה תקבל על עצמך שלא תדבר עוד בשעת התפילה ובטוחני שתיושע"**. ואומנם, הלה קיבל על עצמו באותו מעמד, ולא רק קיבל, אלא גם קיים את הבטחתו ומאותו יום והלאה חדל כליל לדבר בשעת התפילה, ואכן תיכף נושע בדבר ישועה ורחמים ולפקודת השנה זכה בזש"ק.

להלן סיפור אותו סיפר מגיד-השיעור של הנער החולה: "הנער אוריאל הוא תלמיד שלי בישיבה, נער כבן 13 לערך. לפני תקופה קצרה חלה במחלה האיומה ומצבו הלך והידרדר בהדרגה עד שלפני כשבועיים הוא שכב במחלקת טיפול נמרץ בבית החולים, ומצבו הוגדר על ידי הרופאים 'קריטי'." ביקרתי אצל הנער-תלמידי היקר באותן שעות קשות. ליבי נקרע לגזרים לראותו שוכב כמעט חסר הכרה וסביבו תכונה עצובה. הרקע קשה מאד, הנער בא מבית הרוס, ואני ממלא את מקומו של האב שאינו בתמונה כלל ודואג לכל צרכיו. דימיתי לשמוע במסדרונות בית החולים את משק כנפיו של מלאך המוות.

ישבתי לידו, כשגרונני נחנק מדמעות ואמרתי לו: "אוריאל, אתה יודע, שמעתי, שהרבה אנשים שהיו זקוקים לישועה ורפואה עלו על ציונו של הרבי הקדוש מלעלוב וקיבלו שם על עצמם לא לדבר כלל בעת התפילה ובקריאת התורה, ובזכות זה הם נושעו. מה דעתך אוריאל, אתה יכול לעמוד בזה?" הנער שמע אותי, הוא פקח את עיניו ומלמל בקושיי ובלחישה רפה:

"אני מקבל על עצמי לא לדבר כל החיים שלי בשעת התפילה ובקריאת התורה". מיד הודעתי את הדבר לאחד האברכים המסורים, והלה הגיע לירושלים באופן מיידי ועלה תיכף על הציון של האדמו"ר מלעלוב זיע"א, שם הזכיר את שם הנער ושם אמו, והתחייב בשמו, כי הנער מקבל על עצמו לא לדבר כל החיים בעת התפילה ובקריאת התורה".

"מה שקרה אחר כך עובר את כל גבולות הדמיון האנושי. מיד החל לחול שיפור במצבו האיום של הנער. אם עד עכשיו היה מעין ייאוש, ודיברו על בידוד ועוד טיפולים קשים, שהלואי ויעזרו. הנה כעת פתאום לאחר יומיים הוצא הנער ממחלקת טיפול נמרץ ועבר למחלקה רגילה. מצבו הולך ומשתפר מיום ליום. הרופאים מגדירים במילה 'נס' את מצבו הרפואי.

לאחר ימים קשים, בהם הוא לא דיבר ולא העלה בת שחוק על שפתיו, כעת הוא כבר מדבר ומחייך, יורד מהמיטה ומסתובב במחלקה, ומה שחשוב יותר מהכל: הוא משתחרר היום לביתו לכבוד חג ראש השנה! "עם זאת", מבקש המג"ש להדגיש, "אוריאל עדיין צריך לעבור טיפולים קשים, וזקוק לרחמי שמים מרובים, שהכל יצליח ובעז"ה תהיה לו רפואה שלמה". מאז חלפה כשנה וב"ה הנער הבריא לחלוטין והוא כאחד האדם!

אברך מסוים, שאינו נמנה כלל על חסידי לעלוב, והוא נשוי כבר תשע שנים ולא זכה לזש"ק. ביום י"ג מידות ה'תשע"א בעת העליה על הציון, עלה גם הוא בתוך הקהל הקדוש, עמד ליד הציון, ושם החליט לקבל על עצמו לא לדבר בשעת התפילה. זמן קצר לאחר מכן נפקד בדבר ישועה ורחמים. ביום שני של ראש השנה ה'תשע"ב נולדה לו בת בכורה למזל טוב.

האדמו"ר הרב משה יצחק גוירצמן המכונה רבי איציק'ל זצ"ל - נולד ב-י"ב טבת ה'תרמ"ב (1882) בגורליץ שבגליציה. בשנת ה'תרמ"ו (1886) כשהיה כבן ארבע שנים עברה משפחתו על פי ציווי דודו הרב יחזקאל שרגא משינאווא לגור בעיר שינאווא. בבגרותו למד בישיבת העיר טארנע. לאחר נישואיו עבר לגור בעיר פשעווארסק שבפולין, שם ייסד את חסידות פשעווארסק ושימש כאדמו"ר הראשון. בשנת ה'תש"ט (1948), לאחר השואה, עבר להתגורר עם אשתו בפר"ז שבצרפת. בשנת ה'תשט"ז (1955) חזר לאנטוורפן שבבלגיה ושם כיהן כנשיא כולל גליציה-חבת ירושלים. **ענוותן. מלומד בניסים. פיזר את ממונו לנזקקים.** נפטר באנטוורפן (בלגיה) ב-י' תשרי ה'תשל"ז (1976) יום כיפור שחל להיות בשבת וזאת לאחר 43 שנות אדמו"רות. חי כ-94 שנים. ציונו בפיט (הולנד). חתנו, ר' יעקב מילא את מקומו כאדמו"ר השני מפשעווארסק.

סבא (מצד האב): ר' אברהם (אביה של הרבנית שיינדל, אשתו החמישית של הרב יחזקאל שרגא הלבפשטאם האדמו"ר משינאווא). **אביו:** ר' נפתלי אלימלך (ינו של ר' אלימלך וייסבלום מליז'נסק-בעל ה'נועם אלימלך'). **אימו:** מרת חנה רנדל. **מרבותיו:** ר' משה אפטר, ר' יחזקאל שרגא הלבפשטאם האדמו"ר משינאווא (דודו). **אשתו:** מרת צירל טילא הי"ד (בת ר' יששכר דב גלאנץ, נכד ר' אריה לייב ליפשיץ-בעל אריה דבי עילאי משינאווא). **ילדיו:** לרב נולדו חמישה ילדים אולם אשתו וארבעה מילדיהם נספו בשואה ורק בתם, מרת אלטע בינא ניצלה (נישאה לר' יעקב לייזר ששימש אחריו כאדמו"ר). **מספריו:** **ישיח יצחק-דברי תורתו, סיפורים והנהגות ירועה אבן ישראל-תולדותיו.**

○ **יפר המשפיע הרה"צ ר' אלימלך בידרמן:** סיפר לי יהודי חשוב מתושבי אנגליה, שלפני כחמישים שנה נולדה לו בת בימי הקיץ, ולדאבון לב הבת נולדה בלי קיבה רח"ל, ואמרו לו הרופאים שהתינוקת לא תחיה אלא יום או יומיים. כששמע האב, כי נולדה הבת בלי בני מעיים העלה בדעתו למהר ב'קריאת השם' עוד בימות החול כל עוד שהיא בחי חיותה, וסיפר לרבינו על רצונו לקרוא מיד שם, אך הרה"ק אמר לו, שימתין עד שבת. אבי הבת ניסה להסביר כי מי יודע אם תאריך ימים עד שבת, אולם רבינו עמד על שלו שיתן שם בשבת. ואכן כך עשה.

הרופאים נתנו לה לאכול אך היא מיד פלטה את המאכל אולם למרבית הפלא נשארה בחיים, כשהרופאים אומרים שניסי ניסים מתרחשים עימה בכל רגע - מעל לדרך הטבע. כך נמשך הדבר עד יום ראשון של חנוכה. באותו היום גילה הרופא להורי הבת שאין בידו כל הסבר בדרכי הטבע, אבל לנגד עיניו נראה בצילומים דבר הפלא ופלא, כי נברא 'יש מאין' **ובמקום הקיבה החל לגדול קצת עור ואולי יש תקווה, וביום שמעלים את האור עלה העור...** עד שבתוך שבועיים נבראה בקרבה קיבה חדשה, ויהי לפלא ולמופת.

בר"ח ניסן נכנס האבא עם בני ביתו לרבי, והגיש קוויטל ובו רשום בקשה לרפואה של בתו. נענה הרבי ואמר: "מיד כשנולדה לך הבת, הבנתי מדברך, שאין כל מציאות שתחיה, על כן החלטתי להמתין לשעת הכושר - נר ראשון של חנוכה, ואז התפללתי עד שהרגשתי שפעלתי עבורה ישועה". מששמעה האם דברים מפורשים אלו יוצאים מפי הרב, התעלפה, שהרי באותו היום החל העור לצמוח, והם לא סיפרו לרבי, באיזה יום אירע הנס, כי לא ידעו מתחילה שהישועה הייתה תלויה ביום זה.

○ **יפר הגאון רבי יצחק טוביה וייס (גאב"ד העדה החרדית)** על רבינו: באיסרו חג שבועות של שנת ה'תשכ"ב נסעתי בספינה מלונדון לאנטוורפן כדי לשהות כמה ימים במחיצת קודשו של רבינו. לפני שחזרתי לביתי הזכרתי אצלו חולה, ונתן לי יין מ'כוס של ברכה' של סעודת מלווה מלכה, וגם השאיל לי את הגביע שבו זימן, כדי שישתה החולה את שירי היין באותו גביע, וסיפר לי אז על מופת אחד מני רבות שעשה עם 'כוס של ברכה' של מלווה מלכה - שהיה יהודי באנטוורפן, שאישתו הפכה לשוטה רח"ל, ושלח רבינו שיתנו לה לשותת מ'כוס של ברכה' של סעודת מלווה מלכה, ובדרך נס חזרה פתאום לדעתה. בעלה היה באותה שעה באסיפה ציבורית, **ומרוב התפעלות מגודל הנס קראו לו באמצע האסיפה לבשר לו, שזוגתו התרפאה.**

○ **יפר ר' ישראל שטרן:** "פעם אחת כשהייתי עם אבי ומורי בבאדגסטין, לקחתי מרבינו את ברכת הדרך, כי נחפזתי לנסוע לברית מילה שהתקיימה בארץ אחרת, ובדרך היו עיכובים גדולים וחששתי מאוד שנאחר את הנסיעה, והתקשרתי לרבינו וביקשתי את ברכתו, שלא אאחר את הנסיעה. ענה רבינו: "כשנסעים להכניס ילד לבריתו של אברהם אבינו, הם ממתינים". ואכן כדבריו כן היה, שהכרכה המתינה לי, עד שהגעתי, ורק אחר כך יצאה לדרך, **אף שכבר איחרתי יותר משעה, ואף שבדרך כלל אין ממתינים לנסעים המאחרים.**" (ישיח ישראל)

עוד סיפר ר' יצחק טוביה וייס: מעשה באחד ממתפללי בית מדרשנו בלונדון בשם רבי מאיר רפאל שפרינגר ז"ל שהיה חולה מאוד בלב רח"ל, והחליטו הרופאים שצריכים לעשות ניתוח בליבו, ושאלתי עבורו את רבינו, האם לעשות הניתוח. והשיב לי שמעשה כזה בא לפני הרה"ק רבי יחזקאל משינאווא זצ"ל בנוגע למחלת הלב של התינוק, והשיב בלשון שאלה: "האם הם מבינים בלב יהודי?". וכמובן, אחרי תשובה כזאת מרבינו לא עשו את הניתוח, **וב"ה חי אותו יהודי עוד כחצי יובל שנים.**

האדמו"ר הרב אברהם יהושע השיל טברסקי ממכנובקה זצ"ל- נולד ב-כ"ד אדר ה'תרנ"ה (1895). משחר ילדותו ניכר כי לגדולות נועד. במיוחד בלטה התמדתו בתורה. מקורביו יכלו להעיד כי ראו אותו יושב ולומד שמונה-עשרה שעות ברציפות! נודע כעילוי ממכנובקה. כשהיה כבן עשרים ושתיים שנים אביו נפטר (כ"ט אב ה'תרע"ז). רבינו סירב להתמנות במקומו לאדמו"ר עד שדודו, ר' דוד מסקווירא, לחץ עליו להסכים לקבל את המינוי והוא התחיל לשמש כאדמו"ר השני בשושלת מכנובקה.

גם כאשר הבולשביקים השתלטו על רוסיה והוציאו את היהדות מחוץ לחוק, רבינו המשיך להנהיג את הציבור ולהפיח בהם אמונה וביטחון. בשנת ה'תרצ"ב עבר למוסקבה כדי לחזק ולהעמיד את הדת על תילה. השלטונות התנגדו לפעולותיו. הם האשימו אותו במרד וחתירה כנגד השלטון והם איימו לא פעם על חייו. בהמשך נעצר ועבר עינויים אכזריים וקשים כאשר במשך היום הוחזק בצינוק כמעט ללא יכולת לנוע. באמצע הלילה, כשחשבו שרבינו מתמוטט מעייפות, הוציאו אותו לחקירות. שם הוכה מכות נמרצות אבל לא הרגו אותו בפחדם פן הדבר יעורר רעש ברחבי העולם. לבסוף לנוכח עקשנותו היגלו אותו לסיביר למשך עשר שנים עם עבודת פרך! רק לאחר השתדלות של רבי יעקב יוסף מסקווירא שוחרר משם. לאחר שחרורו מסיביר ניתנה לו האפשרות לעזוב את ברית המועצות, אבל הוא סירב לכך **בנימוקו כי עליו לדאוג למצבם הרוחני של יהודי המדינה.**

בשנת ה'תשכ"ה (1964) עלה לישראל ופתח מחדש את חצרו בבני ברק. שימש כאחד מראשי מועצת גדולי התורה בארה"ק. היה מפורסם בקדושתו ובצדקותו. התמדתו ושקידתו בתורה היתה מופלאה. מעולם לא ראו את רבינו מתבטל אף לא רגע אחד. ענוותן מופלא. סיים במשך שנות חייו עשרות פעמים את הש"ס. גאון בנגלה ובנסתר. היה חשוך בנים. עוד בחייו אימץ כבן את בן-אחינו, רבי יהושע רוקח (נינו של רבי ישכר דב מבעלז). נפטר ב-י' בתשרי ה'תשמ"ח (1987). חי כ-92 שנים. ציונו בהר-הזיתים בירושלים באוהל צדיקי בית צ'רנוביל. אחיינו, ר' יהושע רוקח, מילא את מקומו.

אביו: האדמו"ר ר' יוסף מאיר ממכנובקה (הראשון בשושלת. בנו הבכור של האדמו"ר רבי אברהם יהושע השיל מסקווירא).
אימו: מרת בתיה רבקה (בת ר' מנחם נחום מליוב). **אשתו:** בתו של ר' דוד אהרון מז'וריק. **מתלמידיו:** הגאון ר' יהושע רוקח. **מספריו:** **ילעבדך באמת**- ביוגרפיה, סיפורים והנהגות על רבינו.

לאחר שהוגלה לסיביר, כעונש, השלטונות טרטרו אותו שיבוא כל יום לחתום את שמו בבניין המשטרה. הרבי ציית והגיע למשרדי המשטרה בכל יום, כולל בשבת, אבל ביום זה לא הסכים לחתום ואמר: "היום שבת קודש ואסור לי לחתום. אני מוכן לבוא לחתום בלילה". הקצין, שהופתע לשמוע את הדברים, שאל את הרבי בזעם: "ידוע לך שהינך נמצא כעת בסיביר?!". בסיכומו של עניין הקצין החליט להביא אותו למפקד הראשי שהיה אחראי על המחנה כולו. הוא כבר ידע לטפל בו...

בחדר של המפקד רבצו שני כלבים ענקיים, שרק הימצאותם בחדר, היה בו כדי לעורר פחד ובעתה. הרבי לא נבהל וגם בפניו חזר והודיע: "אצלנו היהודים היום שבת קודש, ואסור לי לחתום!". המפקד התמלא זעם והרעים על הרבי בקול מאיים: "דע לך שפה בסיביר לא ניתן להתחכם. מי שמתחכם הורגים אותו!". הרבי לא נרתע מהאיומים. הוא מוכן ומזומן למסור את נפשו למען שמו יתברך באהבה, ולא לחלל את השבת. מול האיומים, פתח את מעילו ואמר בקול תקיף ונחרץ: "הנה אתם יכולים לירות בי, עשו בי כטוב בעיניכם. אני את השבת לא אחלל בכל מחיר".

חמתו של המפקד בערה בו עד להשחית. בחמת זעם שלף נמרצות את אקדחו, והתחיל ללחוץ בידו על ההדק. אחת... שתיים... שלוש... הכדורים שנפלטו בזעם ובקול רעש גדול לא פגעו ברבי. הם רק שרקו וחלפו לידו. **הרבי לא זע ולא נע. נותר על עמדו, זקוף ויציב, כשליבו חשוף, מוכן ומזומן להחזיר את נשמתו הק' לבוראו, ולא לחלל חלילה את השבת.** המפקד היה המום. לפתע, הניח את האקדח ותחיל לומר כשהוא נרגש: "נזכרתי שגם אני יהודי".

הדבר השפיע עליו עד כדי כך שמיד הודיע לרבי כי מכאן ואילך הוא פטור ומשוחרר בשבתות וחגים מכל דבר שיש בו חילול שבת. לא זאת בלבד, אלא הוסיף לשאול בהכנעה אם הרבי מעוניין בדברים נוספים. הרבי ניצל את ההזדמנות, ואמר למפקד שראש השנה מתקרב ובא והוא זקוק לשופר. לא ברור כיצד המפקד הצליח להשיג שופר במעמקי סיביר, אבל לפני ר"ה המפקד הגיע עם שופר בידו והעביר אותו בחשאי לידי הרבי.

לפעם שיצא לדרך לקח איתו את הגמרא, בה הגה כל שעת הנסיעה. בערוב ימיו היו פעמים שלקח איתו משניות כאשר בדרכו שיין פרקים שלמים מהמשניות. מרן הגאון ר' ניסים קרליץ סיפר פעם בהתפעלות מהתמדתו המופלאה של הרבי ואמר, כי בעת שהתקיימו ישיבות 'מועצת גדולי התורה' בירושלים, הזדמן הדבר שנסעו בצוותא חדא כמה מחברי מועצת גדולי התורה, שהתגוררו באיזור המרכז. בשעת הנסיעה שוחחו בעניינים שעמדו על הפרק כמו גם בשאר שיחות חולין של ת"ח. שונה מכולם היה הרבי. כאשר הוא נכנס אל המכונית, מיד פתח את הגמרא שלקח איתו ושקע בתלמודו עד גמר הנסיעה מבלי להרים את עיניו ולו פעם אחת מהגמרא, ולא התערב בשיחה כלל.

אחד המקורבים אף סיפר כי בעת מחלתו של רבינו כאשר התייסר ביסורים קשים ביותר, עד כי ראהו מתגולל על הארץ ביסורים. כאשר רבינו ראה שאינו יכול להירדם, הוא נטל את הגמרא וניגש למקום בו דלקה נורת חשמל, מכיוון שלא רצה להדליק אור בחדר מחשש להעיר את המשמש. כך הרבי למד במשך כמה שעות ברציפות.

הצדיק הרב נפתלי חיים הורביץ מדז'יקוב זצ"ל- נולד בשנת ה'ת"ר (1839). כבר בנעוריו התפרסם בעירו ובכל הגלילות. שקדן בתורה, למדן, חריף, חכם גדול וספרא רבא. ה' בירך אותו גם בקול נעים. בעל מידות ומעלות טובות. לאחר נישואיו עבר לצאנז ואכל על שולחן זקינו הקדוש מצאנז. למד בשקידה רבה. היה סגור בחדרו ויצא החוצה רק למקווה ותפילה. לא ביטל רגע אחד משקידה בתורה ולא היה מעורב בין הבריות. שוחח רק עם יחיד סגולה בדברי תורה וחסידות. מקומות רבים ביקשו ממנו שישמש כמורה הוראה ורב אצלם אבל הוא סירב. רבינו גילה לתלמידו הרה"ק מבארניב, כי הוא רוצה להעלים ולהסתיר את עצמו מעיני כל חי. ברח מהכבוד כמטחווי קשת. מאחר ולחצו עליו מאוד לקבל עול רבנות עוד כשהיה בצאנז הוא התחיל לעשות תחבולות כדי שיחשבו אותו לאיש שאינו מתנהג בדרך העולם. רבינו לפעמים היה מוסיף לעצמו את הכינוי 'המשוגע' כשהוא חותם את שמו 'נפתלי חיים משוגגר'. התחבולות לא עזרו לו והוא נאלץ לעזוב לארץ ישראל.

בהתחלה גר בצפת. מכיוון שהיו שם אנשים מצאנז וידעו עליו הוא נאלץ לברוח לירושלים העתיקה, שם גר במרתף עמוק מאוד. כדי להגיע אליו היו צריכים לרדת מדריגות רבות. לאחר זמן התחילו להרגיש בו מעט והוא קירב רק מועטים. זקינו הרה"ק מהר"א מדז'יקוב זיע"א אמר עליו שלא חטא מימיו. **בעל רוח-הקודש**. נשגב היה בהנהגות מופלאות עד מאוד. מדי לילה שכב לנוח על מיטת ברזל ללא מזרון. מתחת המיטה היה מניח את הפתקאות שנתנו לו ומבעירם באש, כך שכב במיטתו.

בצאנז השאיר את אשתו וארבע ילדיו הקטנים. משפחתו שלחה לו מכתבים רבים וביקשו ממנו שיחזור אבל הוא שמע להם. פעם אחת כתב לו האדמו"ר מצאנז בעצמו מכתב והוא השיב: "לא אוכל עוד לחזור לצאנז כי יש לי פה שתי נשים, אחת שמה 'ציון' ואחת שמה 'ירושלים', ופה אשב כי איתים". גם כשעלתה השאלה לגבי תרגולים של קיבוי ורבינו הגיע לצאנז עם התרגולים גם אז כיסה את פניו וברח מפני הכבוד. כל ימיו נהג לסיים את שיחותיו עם אנשים במלה 'והכהנים' בניגון סדר 'העבודה' ביום הכיפורים. כאשר נפטר ב-י' תשרי ה'תרנ"ה (1894) בתפילת מוסף כאשר הש"ץ אמר 'והכהנים' בסדר העבודה הבינו את כוונתו. חי כ-55 שנים. ציונו בהר-הזיתים בירושלים.

סבא (מצד האב): האדמו"ר ר' אליעזר מדז'יקוב. **אביו:** האדמו"ר ר' מאיר (ה'אמרי נועם). **אמו:** מרת דבורה (בת ר' קלמן פיצליס). **אשתו:** בת הגה"ק ר' משה אונגאר, חתן האדמו"ר ר' חיים הלברשטאם מצאנז. **ילדיו:** הגאונים הצדיקים רבי אליהו מזילין (בימיו האחרונים ישב ברישא), רבי בצלאל (אב"ד פילזיגא), רבי אליעזר ניסן זצ"ל. מרת פרימיט (נישאה לרה"צ רבי אהרן זצ"ל, האדמו"ר מבייטש). **מספריו:** **ימנחה חדשה**- על מסכתות הש"ס.

מרן ה'דברי חיים' נפטר בשנת ה'תר"ל. רבינו ה'אמרי נועם' (אביו של רבינו) שנה לאחר מכן אמר: "כעת מתכוונים אלי". כשחלה, הרופאים ציוו שיסע למקום המרפא קארלסבאד, אבל הוא סירב. בניו הפצירו בו שיסע אבל הוא אמר להם שאם יניחו לו הוא עוד יאמר איתם מלכיות, זכרונות ושופרות. הם דאגו לו ולכן רצו לשמוע בקול הרופא ואמרו שהוא חייב לנסוע. בלית ברירה נסע. על אם הדרך ראו שתי וערב. ה'אמרי נועם' אמר שרצונו לחזור לביתו, כי מקובל מהרה"ק ר' מנחם מנדל מרימנוב זיע"א שאם רואים שתי וערב על אם הדרך- צריכים לחזור. הבנים לא הניחו לו והוא הגיע לקארלסבאד, שם נפטר ביום ח' תמוז. לפי החוק שם היו חייבים לקבור את המתים במקום פטירתם והיה אסור להעבירם לקבורה בעיר אחרת אלא לאחר זמן מסוים וגם זאת ברישיון מיוחד. בנו ה'עטרת ישועה' התלבט מה לעשות אודות קבורת אביו הק'. למרבה הפלא הגיע אליו מכתב מאחיו (רבינו) ששלח לו מעיה"ק ירושלים מספר שבועות לפני כן ובו כתב: "היות וב-ח' תמוז יסתלק אבינו ויסתפקו היכן לקברו, אזי אומר לך מה לעשות. ילבישו אותו בבגדיו כאדם חי. שני אנשים ישאו אותו בזרועותיהם לרכבת. גם ברכבת יחזיקו בו עד לתחנה האחרונה בקראקא. מקראקא ועד דז'יקוב יכינו בכל כמה פרסאות מרכבת סוסים כדי שיספיקו להגיע קודם כניסת השבת. אני יחד עם ה'חברה קדישא' נעביר אותו לירושלים עוד לפני שבת". כמובן ששמעו להוראתו, וה'אמרי נועם' נטמן בדז'יקוב סמוך לכניסת השבת. הם לא הבינו מה כוונתו שהוא יעביר את אביו עם ה'חברה קדישא' לירושלים.

באותו זמן ערב שבת רבינו עלה על גג בית הכנסת 'תפארת ישראל' כשעיניו צופיות לעבר מקום המקדש והתחיל קורא בקול: "שריפה!". הקהל שרצה לדעת פשר הדבר עלה לראות את סיבת הזעקה אולם הם לא ראו אש או עשן. היות והיתה להם דרך ארץ כלפיו לא אמרו דבר. הם התפלאו לשמוע את בקשתו שיאמרו מזמורי תהילים. כשסיימו פתח ואמר קדיש יתום. לתמיהתם אמר: "כעת מלאכים מובילים את גופו הטהור של אבי ה'אמרי נועם' לקבורה בהר הזיתים וזה השריפה ומזה הזעזעתי". פליאתם גברה שבעתיים. כעבור מספר שבועות, כשנודע בירושלים על פטירתו של ה'אמרי נועם' בקארלסבאד וכי הובא למנוחות בערב שבת בדז'יקוב נוכחו לראות כי איש אלוקים הוא שחזה בדיוק באותה שעה את קבורת אביו הקדוש.

הרה"ק רבי נפתלי חיים מדז'יקוב זיע"א בזמן שהיה גר בירושלים כתב מכתבים למכיריו בחוץ לארץ. למרבה הפלא רבינו כיוון במכתביו לכל אחד ואחד, מה שטוב לו לידע לספיקותיו בעיני מסחרו, ומה שנצרך לו לעשות כעת, וטוב יהיה לו, וכן היה. פעם אחת כתב מכתב לאחד וגזר עליו שלא יפתח את המכתב רק לאחר מספר חודשים (רבינו ציין את התאריך). כשהגיע המועד פתח את המכתב, להפתעתו המרובה רבינו יעץ לו שם מה שיאמר לפני השופט במשפטו שנקבע לו באותו היום! הלה עשה כפי שרבינו כתב, כך טען וזכה במשפט. (הסיפורים מעובדים מתוך 'זכרונם לברכה' מאת הרב אהרן פרלוב)

הגאון הרב אברהם אביש (אבוש) מליסא ומפרנקפורט זצ"ל - נולד בשנת ה'ת"נ (1689) לערך במזריטש (ליטא). בצעירותו לא נודע כבעל כשרון יוצא דופן, אולם הרבה בתחנות ותפילה, ונפתחו לו שערי תורה ומאז לא פסק מלשפוע דברי תורה. התפרסם כאיש מופת וקדוש עליון. כיהן כרב והרביץ תורה בקהילות שונות: וואין, ווישניץ, לוקאבי, יאנוב דליטא, מעזריטש, רוצוועל, קארוב. לאחר פטירת אחיו, ר' מרדכי, נקרא לכהן ברבנות בעיר ליסא שבפולין ושם שימש אב"ד בליסא. בשנת ה'תק"ט (1758) לאחר פטירת הגאון ר' יעקב יהושע פלק (בעל ה'פני יהושע') התבקש לבוא לפרנקפורט ושימש כראש בית הדין שם עד פטירתו.

גאון בנגלה ובנסתר. ענוותן מופלא. עשה צדקה וגמל חסד עם כל הבאים אליו, בחסידות ובענווה לא הניח כמותו, ורפא בס"ד נפשות רבות חנים אין כסף. עשה צדקות רבות בישראל ופיזרן תמידין כסדרן לעניים ואביונים, לרחוקים וקרובים. ביתו היה פתוח לרווחה. הפריש חומש ממעותיו לצדקה, ופדה כל יום קודם סעודתו, את שווי הסעודה והיה נותן את המעות לעניים, אכל בצמצום רק לצורך קיום הגוף. **נגלה אליו אליהו זכור לטוב. בעל רוח-הקודש.** העביר על מידותיו מפנים משורת הדין.

גדולי עולם שיבחו את רבינו, ר' שלום מרדכי הכהן שבדרון מברז'אן כתב: "הרב

המחבר היה אחד מגאוני הדור זה ערך ק"נ שנים, ושמך גדול בישראל". והגרש"ז מלובלין כתב: "הגאון הגדול המפורסם בתורתו וקדושתו וחסידותו, נזר דורו, מאור הגולה". והוסיף הגאון ר' חיים ברלין: "קודש הקדשים, שר התורה ואמון מוצנע". הגאון ר' ישראל יהושע טרונק מקוטנא, בעל "ישועות מלכו", כתב אודותיו: "הגאון החסיד האמיתי, איש אלקים קדוש יאמר לו...". נפטר ב-י"א תשרי ה'תקכ"ט (1768) ונקבר למחרת ביום שישי בפרנקפורט. חי כ-79 שנים. על כסאו ישב הגאון ר' פנחס הורביץ (בעל 'ההפלאה').

אביו: ר' צבי הירש (שימש כאב בית דין אלטשטאדט ומזריטש). סבא (מצד האב): ר' אלעזר. **אשתו:** נכדת רבו ה'בית שמואל'. **מרבתי:** הגאון ר' שמואל פייביש (אב"ד שידלוב ופירדא ובעל 'בית שמואל' לשו"ע אבן העזר), הגאון המקובל ר' נפתלי כ"ץ (בעל 'סמיכת חכמים' ורבה של פוזנא). **מספריו:** **ברכת אברהם** - על מסכת ברכות, עירובין, פסחים ומסכת ביצה, מגילת קהלת **ימחה אברהם** - על הגדה של פסח **עמק המלך** - על הרמב"ם.

בכפר סמוך לעיר קאריב, התגורר יהודי בשם ר' אביש שעסק למחייתו בהפקת שמן מעצים. איש לא ידע כי מאחורי חזותו של יהודי פשוט מסתתר גאון ומקובל שיעק מים על ידי הגאון בעל ה'סמיכת חכמים'. פעם נקלע הרב מקאריב לכפר עם בני לווייתו וכששמע, שגר שם יהודי, נכנס לביתו. שאל את בעלת הבית: "היכן בעלך?". והיא השיבה: "מאכיל את הבהמות". אותו הלילה היה קר מאוד, והרב לא הבין, מי מאכיל את הבהמות? זמן רב בכפור כזה. בסוף יצא החוצה ושמע מבית סמוך קול שני אנשים מתנצחים בלימוד. **קרב לחלון וראה את רבי אביש לבדו! הבין שאלוהי הנביא מצוי אצלו...** רבינו הצטער, שהתגלה, אך הרב הבטיח שלא יגלה דבר.

לאחר שנים נפטר רבה של קארוב וטרם פטירתו ציווה לקחת לרב את רבי אביש מהכפר. באו לרבינו ושאלו אותו אם ירצה להיות רב. שאל אותם: "מה זה רב?". השיבו: "מורה בשאלות תערובת בשר וחלב, טריפות, טומאה". פנה לאשתו ואמר: "**שמעת? הם אומרים, שאסור לערב בשר וחלב**". האנשים נחרדו ושוב לעירם בפחי נפש. רבני העיר הסיקו, כי בוודאי רבינו מן הנסתרים וביקשו לקבלו לרב למרות הכל, אולם הצדיק סירב. יום אחד כשהגיע למכור שמן בשוק, ארבו לו והושיבוהו בכוח על כס הרבנות. בחלוף הזמן נוכחו, כי הרב מחבב מאוד מצוות כמו ברית מילה וסנדקאות ואף הבחינו בגילויי רוח הקודש המתרחשים במחיצתו. אז גזרו עליו להסיר את המסווה מעל פניו וגאונותו נודעה ברבים. רבינו התפרסם כאיש קדוש ונורא ואמר עליו הבעש"ט הקדוש, **שהינו בעל רוח הקודש ובקי במתיבתא דרקינא!** אחר רבנותו בקאריב, כיהן בראש קהילות רבות שהאחרונה בהן פראנקפורט דמיין, על שמה נחרט: 'רבי אביש'ל פרנקפורט'.

במהדורה ישנה של ספרו מביא פשט בדברי תוספות מוקשה "מפי הרוג אחד"... מאחורי הפירוש מסתתר הסיפור הבא: איש נבער מתושבי פראנקפורט דמיין היה נהג להתייעץ עם רבינו על כל דבר. בדרכו פעם להציע את שאלותיו, **חלף בסבך יער ונרצח על קידוש ה' בידי שודדים.** עם פטירתו נעשה רעש בשמיים, ומלאכי מעלה ביקשו להכניסו לגן עדן. כנגדם התייצבו מלאכים רעים, שהזכירו את חייו הריקים. בסוף פסקו: "כיוון שהיה בא לשאול כל דבר את רבינו, ילך גם עכשיו לשאול, מה דינו". בחצי הלילה רבינו למד תורה. היהודי נכנס פנימה בלי לנקוש בדלת ואמר: "רבי, נפטרתי מהעולם, ובב"ד של מעלה מבקשים לשמוע את דעת רבינו להיכן יולכנו". הקפיד רבינו על שמפריעו בדברי הבל באמצע הלימוד ושילחו. אך האיש בכה: "רבי, נפטרתי מהעולם!". אמר ר' אביש: "כרגע אני מתקשה בפשט דברי התוס'. אם כנים דבריך, הבא לי פירוש מעולם האמת". אחר שעה **חזר האיש עם פשט!** אז ידע רבי אביש, כי האיש מדבר אמת כי בחייו לא מהי ידע צורת אותו...

רבינו שמע פעם קול בכיו של יהודי, שאיבד אמתחת מעות, והיה הפסדו גדול מאד ולכן בכה מאין הפוגות. פנה אליו רבי אביש ושאל אותו על סימנים ברורים בצורת האמתחת ומספר המעות שהיו בה בדיוק רב. לאחר מכן פנה אל השוק ורכש אמתחת לפי סימניו של האיש ומילא בה כמספר המעות, שנקב המאבד, ובא אליו באמרו: "הא לך את כספך הנה מצאתים", ואורו עיני היהודי. לאחר מכן משסידר הלה את חפציו **מצא את אמתחתו והבין את העניין לאשורו, שאין כאן 'השבת אבידה', כי אם 'גמילות חסדים'**. תיכף פנה אל רבי אביש להשיב לו כספו ולשאלו מדוע עשה מעשה נאצל זה, ענהו הצדיק: "דע לך שבשעה שאין האדם ביישוב הדעת ומוחו כואב עליו הרי הוא כעיוור ואינו יכול לראות אף את המונח לנוכח עיניו. כך אתה ברוב יגונך וערפול המוחין על איבוד המעות, לא יתכן מציאות שבעולם שתמצא את שלך, לכן רכשתי עבורך מה שרכשתי ומילאתי במעות, לומר - הנה שלך לפניך, וכך שקטה רוחך ותמצא את שלך".

הרב אשר (אושר) פריינד זצ"ל - נולד בשנת ה'תע"ר (1910). משפחתו השתייכה ליישוב הישן בארץ ישראל, ובניה התפרנסו ממסחר במטבעות וזהב. מגיל צעיר סייע לעניים ולנדכאים. אנשים פנו אליו כדי לבקש את עצתו וברכתו. מבקשי פניו המתינו בחצרו שעות ארוכות במשך רוב שעות היממה. רבינו הושפע ממספר זרמי מחשבה, ביניהם הספר 'פרי הארץ' (לר' מנחם מנדל מוויטבסק), ומן הספר 'ישמח ישראל' (לאדמו"ר ר' ירחמיאל דנציגר מאלכסנדר). בנוסף הושפע חברו ר' גדליה קניג (מחסידות ברסלב).

תכלית האדם בעולם על פי השקפת הצדיק היא עבודת הבורא. לשם כך דרש מחסידיו לראות כל אירוע בחייהם, טוב או רע כעניין בעל טעם ומשמעות, וכמסר ישיר מאת הבורא כדי לכוון אותו אל "דבקות בורא". נהג לצאת עם חסידיו ל"התבודדות" ביום ובעיקר בלילה. חזק, עודד ושמח אנשים שבורים ורצוצים וכו' באמונה בבורא העולם. ענוותן מופלא. בעל רוח-הקודש. השלים והשכין שלום בין זוגות שביקשו להתגרש. רבים פנו אליו וברכותיו עשו פרי.

בשנות השישים ייסד את מוסדות "יד עזרה" המסייעת למשפחות במצוקה בכל הארץ. מוסדות אלה כללו בית דפוס, כריכה ומטבח **אשר העסיקו פגועי נפש לשם שילובם בחיי הקהילה**. כמו כן, הוקמו בשליחותו מרפאות שיניים מוזלות, גני ילדים (בשיתוף עם מוסדות איתרי), **חברת רכבי הסעות, מפעל לחלוקת סלי מזון לנזקקים** (חלקם "עודפים" שנועדו להשמדה). הקים מספר בנייני מגורים בירושלים ואשדוד ומכר את הדירות במחיר זול. בנה אכסניה במירון ושיבה בשכונת 'ימין משה' בירושלים. הקים מספר בתי כנסת. בשליחותו הוקם **לראשונה אולם שמחות שערך אירועים במחירי עלות בעיר בני ברק**.

כאשר בנו של אחד ממכריו נטה מדרך הישר, **תיקן לומר מייד אחר תפילת שחרית את הפרקים צ'ק"א בתהילים** והוסיף, כי ראוי שאנשים, נשים וטף יאמרו בקביעות מזמורי תהילים אלה המצילים מהרחוב ומועילים לילדים טובים וכשרים. נפטר במוצאי יום הכיפורים, י"א תשרי ה'תשס"ד (2003). חי כ-93 שנים. ציונו בהר-המנוחות.

אביו: ר' אריה מרדכי (דור חמישי ל"יהודי הקדוש"). **אמו:** מרת לחיה רבקה דבורה (מצאצאות האדמו"ר רבי אהרון הגדול מקרלין). **אשתו:** מרת צביה (בתו של ר' אברהם שטרנברג מרבני צפת אשר מוצאם מקרלין וקוזניץ). **אחיו:** ר' דוד. **מצאצאיו:** ר' אברהם פריינד (בעלה של בלה פרוינד, אשר נפטר בחיי אביו), מרת לאה קלירס (נישאה לר' שמואל קלירס), מרת חיה וסרמן (נישאה לדיין ר' אלימלך וסרמן), ומרת פנינה הרשטיק (נישאה לר' משה הרשטיק). **מתלמידיו:** ר' יצחק גינזבורג, ר' גדליה סגל, ר' יהודה פרוש, ר' שלמה מן, ר' ישראל חיים ווייס (האדמו"ר מספינקא-דונולו), ר' עקיבא רבינוביץ (האדמו"ר מפריסוב) ור' אברהם יורוביץ (מנהיג קהילת "אוהל מנחם - וויטבסק"). **מכתביו:** **יאמרי אשר** - מכתבים **יכתב העת חברותא** - לקט.

על העובדה, כי על רבנו שרתה רוח-הקודש יעיד הסיפור המופלא הבא: מעשה בזוג שהתגוררו בבריטניה. מדי פעם בפעם פרץ סכסוך ביניהם והבעל היה מרים את קולו על אשתו. מאחר ומעשה זה נשנה פעמים רבות החליטה האישה, שאין היא רוצה להמשיך ולחיות עם בעלה וביקשה להיפרד. כמוצא אחרון לפני הגט וכדי לנסות להציל את חיי המשפחה, סוכם בין הבעל והאשה לטוס לישראל ולספר לרבנו את המצב אליו נקלעו. הצדיק היה רגיש מאוד בכל מה שקשור לפירוק משפחות והוא איפשר לזוג לשטוח טענותיו ללא הגבלה של זמן.

בסופה של שיחת ארוכה בין השניים, אמר ר' אושר לבעל, **שהוא אוסר עליו באיסור חמור מכאן ולהבא להרים קול על האשה, יהיה מה שיהיה**. הבעל התחייב, שאכן כך ינהג והזוג חזר לביתו בלונדון, כשהשלום שוכן ביניהם.

עברו מספר חודשים ובעיצומו של וויכוח הבעל שכח את התחייבותו לר' אושר והחל צועק על אשתו בקול כבימים ימימה. **בעוד הוא צועק מצלצל הטלפון. הבעל הרים את השפופרת בחמת זעם, ומה מאוד נדהם לשמוע מעברו השני של הקו את קולו של ר' אושר האומר לו: "הרי בשיחה בינינו הבטחת לי, שלא תצעק על אשתך"**. האיש ההמום התנצל ונשבע, כי מכאן ולהבא ישמור על הבטחתו בהקפדה רבה.

רוק אחד היה מתייצב חדשים לבקרים בפני ר' אושר ומבקש ברכה למציאת זיווג מתאים. הצדיק היה מברך אותו, והלה היה ממשיך בדרכו. ויהי היום ולרווק נמאס מהברכות והחליט לעשות מעשה. בעודו עומד ומבקש מהרב ברכה, והצדיק מברך, לכד האיש את צווארו של ר' אושר בשתי ידי ו החל חונק אותו. "האם אתה מבטיח לי שאתחתן?!", שאל, ועל אף מעשהו השיב ר' אושר בחיוב. "תגיד לי, אבל מתי?" - "השנה" השיב הצדיק. **כך גם היה, האיש נישא באותה השנה**.

הגאון הרב יוסף זכריה שטרן זצ"ל- נולד בשנת ה'תקצ"א (1831) בנייטוט-שאקי שבפלך סובאלק (פולין). כבר בילדותו ניכר בכח שקידה עצום והוא הצטיין בחידושי המופלאים. בהיותו כבן שלוש-עשרה הוא התייתם מאביו. לפני שמלאו לו 18 שנים התחתן. חותנו הגאון הכתיר אותו: "גאון ישורון אשר חכמתו בחוץ תרונן. עוקר הרי הרים וטוחנן בפלפוליו לשברים סיני בקודש נודע בשערים" וזאת כשהיה רק בן 18. בגיל 20 התמנה לרב ביאשינבוקה. לאחר כעשר שנים התמנה לרב בשאוולי. בתפקיד זה החזיק במשך 43 שנה עד יומו האחרון. כל ימיו היה חולני וכמעט שלא ירד ממיטת חוליו. מפאת מחלתו יצא רק לעיתים נדירות מפתח-ביתו. לתפילת מנחה היה מגיע לביתו בקושי רב ועשה כן מכיוון שביתו היה קרוב מאוד לביתו. בשבת מניין אנשים היו מתפללים בביתו.

איש אמת. ענוותן מופלא. כשראה את התארים שהיו כותבים לו היה צועק וקובל על כך. התפרסם מאוד בשל זכרוננו הפנומנלי. כונה 'הרב הזוכר' ו'הגאון מווילנא השאוולי'. הצטיין בבקאות עצומה ומעמיקה בכל ספרות התלמוד וההלכה, הראשונים והאחרונים. זכה להערכה רבה מגדולי דורו. מכל החוגים הפנו אליו שאלות, ביניהם: הגאונים הרב חיים חזקיהו מדיני, הרב אליהו דוד רבינוביץ' תאומים ועוד. הרב יצחק יעקב רבינוביץ' מפוניביז' שהגיע ללוויה, הספיד אותו ואמר: **"בקר זה גנוזים עכשיו ש"ס בבלי ירושלמי, ספרא ספרי תוספתא מכילתא, ראשונים ואחרונים"**. נפטר בי"א תשרי ה'תרס"ד (1904). חי כ-73 שנים. ציונו בשאוולי שבליטא.

אביו: הגאון ר' נתן (כונה 'רבי נתן ראש הברזל'. שימש כרבה של בנייטוט-שאקי, בולדיסלוב וקהילות נוספות במשך כארבעים שנה). **אשתו:** מרת רבקה (בת הגאון ר' מרדכי גימפל יפה). **מרביתיו:** אביו, הגאון ר' נתן. **בנו:** ר' שמואל. **בנותיו:** מרת חיה קיילא (נישאה לר' יעקב דב רפפורט רב בזיימל וכפר סבא), מרת יוכבד (נישאה לר' אשר ניסן לויטן, רב וראש ישיבה בשאוולי. בהמשך שימש כאב"ד בברונקס, מראשי 'אגודת הרבנים' בארה"ב), מרת רחל (נישאה לר' מרדכי זק"ש). **מספריו:** **זכר יהוסף-** על ברכות וסדר מועד ונשים, שו"ת על אורח-חיים בשו"ע, ביאור על חמש מגילות, ביאור על הגדה של פסח. השאיר כתבי יד רבים, ביניהם: הגהות על תלמוד בבלי, ירושלמי, משניות, הגהות וחיידושים על ה'יד החזקה' ו'ספר המצוות' לרמב"ם, חיבור על סוגיות וכללי הש"ס, חיבור על התנ"ך, ביאור על מורה נבוכים, הגהות על 'ספר חסידים', ביאורים והגהות על פיוטים ועוד. הספרים וכתבי היד כוללים כארבעים ספרים מלבד שו"ת עצום ואלפי גליונות של חידושי תורה שנשרפו בשוואלי ב-ט' באב ה'תר"ל.

יום אחד הגיע לרבינו אחד משכניו בריצה. הוא סיפר כי אשתו חלתה ל"ע במחלה אנושה והרופאים לאחר בדיקה אמרו כי קיצה קרב ואין לרופאים אין שום יכולת להושיעה. רבינו נענה מיד ואמר: "מה? הם מייאשים? וכי הם נהיו בעלי-הבית החדשים על החיים?! תדע לך כי הם טועים! אשתך תחיה! ולא זו בלבד אלא היא תחיה עוד חמישים שנה!!!".

הגאון הרב שלום שבדרון ה'מגיד הירושלמי' העיד שהרב מרדכי גימפל וולק סיפר לו, כי שהיה באמריקה הוא פגש באדם שנולד בליטא. הלה סיפר לו כי האישה שביקר אותה רבינו היא אימו. אימו פעם אחת חלתה מאוד. רצו בניה להזמין רופא לבית. אולם היא אמרה בביטחון, בשמחה ובידיעה כי עדיין יש לה עוד שנתיים לחיות ואין כל צורך בהזמין רופא! לאחר שנתיים פגש שוב את האישה שאמר לו, כי ברכתו של הרב התקיימה במלואה. בדיוק כשנגמרו חמישים שנה, האישה כבר הייתה זקנה. היא כינסה את כל ילדיה וצאצאיה וסיפרה להם שוב את כל הסיפור ואמרה להם: **"היום מלאו לי חמישים שנה בדיוק מאותו היום בו רבינו הבטיח לי שאחיה עוד חמישים שנה!"**. היא ציוותה את צוואתה האחרונה, בירכה את כולם ונפרדה מהם. לאחר מכן היא נכנסה למיטתה ומיד השיבה את נשמתה ליוצרה!

בימים ההם היה נהוג שמוכרי ספרים היו סובבים בעירות. הם היו נכנסים לביהמ"ד, פותחים שם את חבילות הספרים, מסדרים אותם על השולחן ליד כניסת בית-המדרש ומוצאים שם את לקוחותיהם. רבינו פעם כשנכנס להתפלל מנחה בביהמ"ד הוא ניגש לשולחן מוכר הספרים וראה ספר שעניין אותו. רבינו עמד על מקומו הציץ בו כמה רגעים. לאחר מכן שאל את המוכר למחיר הספר והחזיר לו את הספר וגם עשר קופיקות שדרש המוכר בעדו. מוכר הספרים תמה על מעשה הרב ושאל: "מפני מה רבינו החזיר את הספר וגם שילם עבורו?". רבינו ענה לו: **"עברתי על הספר ואני יודע את כל מה שכתוב בו. מעכשו אין לי יותר צורך בו, לכן אני חייב לשלם לך עבורו"**.

רבינו נכנס באחת הפעמים להתפלל מנחה בבית-המדרש ולקח ממוכר הספרים ספר מסוים. לאחר מספר דקות החזיר אותו. דבר זה הפנה את תשומת ליבם של המתפללים. נמצאו ביניהם סקרנים שהחליטו לבחון את רבינו ולהיווכח אם באמת הוא יודע את תוכנו של הספר. הם ניגשו למוכר הספרים, קנו את הספר ולמדו אותו במשך זמן רב עד שידעו את תוכנו בעל-פה. לאחר מכן הם נכנסו לרבינו ושוחחו עימו בעניין הנידון. תמיהתם הייתה גדולה עד מאוד כשנוכחו לראות שהרב יודע את תוכנו של הספר בעל-פה.

זקני הדור בשאוולי סיפרו: כשהיה רבי יוסף זכריה מועמד לרבנות בשאוולי הוא דרש בשבת בבית-המדרש הגדול. כשעלה על הבימה לדרוש, רבינו פנה לשמש וביקש ממנו שיביא לו גמרא- "לא משנה איזה מסכת". אחד מגדולי התורה שבעיר בשם ר' שמואל הלמן עמד באותו הזמן על יד הבימה. כשהשמש הוציא מארון הספרים את מסכת פסחים להגישה לרבינו, לקח ר' שמואל הלמן את הגמרא מידו, דפדף ועשה קמט בדף כ"ט. הוא רצה שרבינו יגיד את חלוקה דרבנן בעניין כל איסורין שבתורה בין במינו בין שלא במינו בנותן טעם. השמש הגיש את הגמרא לרבינו וזה פתח בהלכה באותו עמוד, אבל בעניין אחר לגמרי. רבינו עמד על דברי התוספות 'אין פורץ את הקדשים' ודרש בהלכה במשך שלוש שעות רצופות. כל שומעיו היו מרותקים לדבריו ולגאונותו.

הגאון רבי מאיר רובינזון מרדושקביץ סיפר שפעם אחת הגיע לשאוולי ונכנס להקביל את פני רבינו. כשראה אותו הצדיק, החזיר לו שלום תפשו בדש בגדו ופתח את פיו בדבר תורה שארך כשלוש שעות רצופות!

אנו מבקשים ממי שיש לו תמונות טובות יותר של הצדיקים או של הקברים
או אם לא שמנו את תמונת הצדיק או הקבר
ויש לו תמונה שהוא צילם או שקיבל ממישהו ששהוא צילם ונתן לו את זכויות יוצרים
להשתמש בה ולא הוריד אותה מאתר באינטרנט, אנא שלחו למייל

PnineZadikim@gmail.com

**למעוניינים לקבל את העלון ישירות למייל, יש לשלוח
בקשה PnineZadikim@gmail.com**

**כל החומר נלקח
מעלון 'פניני עין-חמד' משנים עברו
לקבלת עלון פניני עין-חמד,
יש לשלוח בקשה למייל:
PnineEH@gmail.com**

העלון מוקדש לרפואה והצלחת רחל ברכה בת פדילה דליה הי"ו ובני-ביתה
רפואת יהודה אריה בן רחל ברכה- רפואת הנפש ורפואת הגוף
ולהצלחת כל עם ישראל ובתוכם יוסף ליאור בן דליה אפרת ומשפחתו
והצלחה בכל העניינים, נחת יהודי מכל יוצאי חלציו וכן בחינוך הילדים